

PITU
Postboks 1858
3900 Nuuk

11. juli 2018

Nal. nr./j.nr.: 2017-900-0020

All. nr./brevnr.: 56195

Sull./sagsbeh.: HB/joni

INAARUTAASUMIK NALUNAARUSIAQ

Paaqqinniffiup imminut pigisup PITU-p immikkoortortaqarfiani Tasiilamiittumi misissuineq

1. Aallaqqaasiut

Ulloq unnuarlu paaqqinniffiup imminut pigisup PITU-p Tasiilami immikkoortortaqarfiani misissuineq misissuiartortunit 5. april 2018-imi ingerlanneqarpoq. Misissuineq Ombudsmandeqarfiup ataatsimut sulineranut ilaatillugu ingerlanneqarpoq, taamaalillunilu naammagittaalliummik tunngaveqarnani ingerlanneqarluni.

Misissuiartortut tassaapput siunnersortit pisortaat Lasse Risager, fuldmægtig Henrik Bach aamma oqalutsi Jokum Nielsen Ombudsmandeqarfimmeersut. Misissuineq Meeqqat Pisinnaatitaaffiunut Sullissivimmi MIO-mi meeqqat pillugit siunnersortip Ellen Bang Bourupip peqataaffigaa.

Misissuinermi eqqartorneqartut ilaannaat nalunaarusiami matumani ilanngunneqarput.

PITU nalunaarusiaagallartoq manna pillugu oqaaseqaammik saqqummiussinissaminut periarfissinneqarpoq. PITU-p oqaaseqaatai e-mailikkut 13. juni 2018-imeersukkut tigusakka nalunaarusiami ilanngunneqarput.

2. Misissuinerup inatsiseqartitsinikkut tunngavia

Ombudsmandip sulineranut inatsiseqartitsinikkut tunngavigisaq Inatsisartut Ombudsmandiat pillugu Inatsisartut inatsisaanni (matuma kingornatigut Om-

budsmandi pillugu inatsimmik taaneqartartussami) nr. 7-imi, 1. juni 2017-i-meersumiippoq.

Inatsisartut Ombudsmandiat Inatsisartunit qinerneqartarpoq, tak. Ombudsmandi pillugu inatsimmi § 1, imm. 1, sulinerminili Inatsisartunut attuumassuteqartuunani, tak. § 6, imm. 1.

Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat kommunillu ataanni pisortat ingerlatsiviisa ilaat tamarmik Ombudsmandip sulinerani pineqartunut ilaatinneqarput, tak. Ombudsmandi pillugu inatsimmi § 7, imm. 1-imi oqaaseqatigiit siullit. Pissutsit kiffaanngissusiiagaasut paaqqinniffinni/suliffeqarfinni il.il. namminersortuni pisortani oqartussaasup aalajangiineratigut, pisortani oqartussaasup kaammattuuteqarneratigut pisortaniluunniit oqartussaasup akuersineratigut akuersarneratigulluunniit kiffaanngissusiiagaaffiusuni atugaat Ombudsmandip sulinerani pineqartunut aamma ilaatinneqarput, tak. Ombudsmandi pillugu inatsimmi § 7, imm. 1-imi oqaaseqatigiit aappaat. Pissutsit meeqqat paaqqinniffinni/suliffeqarfinni il.il. namminersortuni meeqqat eqqarsaatigalugit suliassanik imaaliillaannaq isumagisaqartuni atugaat Ombudsmandip sulinerani pineqartunut aammattaaq ilaatinneqarput, tak. Ombudsmandi pillugu inatsimmi § 7, imm. 1-imi oqaaseqatigiit pingajui.

Oqartussaasut inuillu Ombudsmandip sulinerani pineqartunut ilaatinneqartut inatsiseqartitsineq atuuttoq unioqqutillugu iliuuseqarnersut suliassaminilluunniit ingerlatsinerminnut atatillugu allatigut kukkussuteqarnersut sumiginnaanersulluunniit Ombudsmandip nakkutigisassaraa, tak. Ombudsmandi pillugu inatsimmi § 19, imm. 1. Ombudsmandi isornartorsiuisinnaavoq, inassuteqaateqarsinnaalluni suliampilu paasinninnini aamma saqqummiussinnaallugu, tak. Ombudsmandi pillugu inatsimmi § 20.

Ombudsmandi pillugu inatsimmi § 16-imi oqaaseqatigiitsigut siullertigut aalajangersarneqarpoq paaqqinniffiit suliffeqarfiilluunniit Ombudsmandip sulinerani pineqartunut ilaatinneqartut suulluunniit Ombudsmandip misissorsinnaagai. Taamatut misissuinermut atatillugu Ombudsmandip – Ombudsmandi pillugu inatsimmi §§-ini 19-imi 20-milu aalajangersarneqartut saniatigut – pissutsit

paaqqinniffiup aaqquissuusaaneranut ingerlanneqarneranullu tunngasut kiisalu pissutsit paaqqinniffimmik atuisut pineqartarnerannut taakkulu pillugit ingerlanut tunngasut inuppalaartumik misigittartumillu isiginnittaaseq aallaavigalugu naliliiffiginnaavai, tak. Ombudsmandi pillugu inatsimmi § 16-imi oqaaseqatigiit aappaat.

3. Misissuinerup piareersarneqarnera ingerlanneqarneralu

PITU misissuiartussamaarnermik oqarasuaatikkut 1. september 2017-imi ilisimatinneqarpoq, misissuinerlu pillugu paasissutissat amerlanerusut allakkatigut 7. februar 2018-imeersutigut tigullugit.

Paaqqinniffik, sulisut najugaqartullu pillugit allakkatigut paasissutissat assigiingitsut misissuineq sioqqullugu PITU-mit tiguakka.

Taakkua saniatigut misissuineq pillugu nalunaarusiaq 2016-imeersoq Isumaginninnermut, Ilaqutariinnut, Naligiissitaanermut, Inatsisinillu Atuutsitsinnermut Naalakkersuisoqarfimmit tiguara.

Sulisut, najugaqartut, najugaqartullu angajoqqaavi misissuineq pillugu aamma misissuiartortunik oqaloqateqarnissaminnut periarfissaqarnerannik siumut ilisimatinneqarput.

PITU-mi pisortaqatigiit, tassaasut aqutsinermi pisortaagallartoq paaqqinniffiullu isumaginninnikkut ataqatigiissaarisua paaqqinniffiup Nuummi pingaarnertut immikkoortortaqarfiani ulluinnarni sulisut Tasiilamilu immikkoortortaqarfiup pisortaa, misissuiartortunit misissuinerumi oqaloqatigineqarput. Taakkua saniatigut sulisut pingasut najugaqartullu pingasut ataasiakkaarlugit misissuiartortunit oqaloqatigineqarput.

Immikkoortortaqarfiup initai misissuiartortunit aammattaaq misissorneqarput.

4. PITU pillugu ataatsimut oqaatigisassat

PITU meeqqanik inuusuttunillu sumiginnagaasimasunik 0-18-inik ukiulinnik pingaartumik qatanngutigii isiginiarlugit ulloq unnuarlu paaqqinniffiuvoq immi-nut pigisoq. Paaqqinniffik Nuummi Tasiilamilu immikkoortortaqaqarfeqarpoq.

Misissuineq 5. april 2018-imi ingerlanneqartoq nalunaarusiami matumani allaaserineqartoq Tasiilami immikkoortortaqaqarfimmut sammititaavoq. Immikkoortortaqaqarfimmi Nuummiittumi misissuineq Ombudsmandeqarfimmit 6. marts 2018-imi aammattaaq ingerlanneqarpoq, taannalu nalunaarusiami allami allaaserineqarpoq.

Tasiilami immikkoortortaqaqarfik ilaqtariinnut illuliami 127 m²-tut angitigisumi inissisimavoq, najuqartunullu sisamanut inissaqarluni. Misissuinerup nalaani sissamat tassani najugaqarput.

5. Ombudsmandip pingaarnerusutigut naliliinera

PITU paaqqinniffittut pitsaasunik pingaarnerusutigut paasisaqaqarfigaara, tassa-nilu pisortaqaatigiit sulisullu paaqqinniffimmi najugaqartut toqqissisimanartunik angerlarsimaffippalaartunillu avatangiiseqarnissaannik pilersitsiniarneq pingaartillugit anguniarpaat.

Najugaqartut misissuiartortunit oqaloqatigineqartut Tasiilami immikkoortortaqaqarfimmi najugaqarnertik nuannaralugu sulisunillu ajunngitsumik pineqarlutik oqaatigaat.

Sulisut misissuiartortunit oqaloqatigineqartut unneqqarissuunerat, isumassuiluartuunerat soqutiginnittuunerallu malunnarpoq, immikkoortortaqaqarfimmilu sulinertik nuannaralugu oqaatigaat.

Initai ataatsimoortarfiit kusanartuupput, eqqiluitsuullutik nuannersuullutillu.

Pissutsit arlallit oqaaseqaateqarnissannut pissutissaqalersippaanga. Taakku immikkoortuni 6-imit 12-imit allaaseraakka.

6. Pissaanermik atuinermik nalunaarutiginnittannginneq

Meeqqanut 18-it inorlugit ukiulinnut ulloq unnuarlu paaqqinniffimmut inissinneqarsimasumut pissaanermik atuisarneq pillugu malittarisassat isumaginninnermik suliassaqarfimmi pissaanermik atuineq pillugu Inatsisartut inatsisaanni nr. 1-imi, 21. november 2013-imeersumi (matuma kingornatigut pissaanermik atuisarneq pillugu inatsimmik taaneqartartussami) immikkoortuni I-imi aamma II-miippoq (§§-ini 1-imit 29-mut). Inatsimmi tassani immikkoortut I aamma II ulloq unnuarlu paaqqinniffinnut tamanut atuuppoq, matumani paaqqinniffiit PITU-tut ittut ilanngullugit eqqarsaatigalugit.

Pissaanermik atuisarneq pillugu inatsimmi §§-it 19-imit 22-mut pissaanermik atuinermik nalunaarsuisarneq nalunaarutiginnittarnerlu pillugit malittarisassanik imaqarput. Inatsit piareersarlugu suliani oqaatigineqarpoq malittarisassat taakkua pissaanermik atuisarneq pillugu malittarisassat malinneqarnerannik nakkutilliineq ilaatigut siunertarigaat.

Pissaanermik atuisarneq pillugu inatsimmi § 19, imm. 1-ikkut aalajangersarneqarpoq pissaanermik atuinerit suulluunniit nalunaarsorneqartassasut, taakkulu ulloq unnuarlu paaqqinniffiup kommunimi uninngavigisami kommunimilu najugarivitami kommunalbestyrelsinut aamma Naalackersuisunut kiisalu meeqqat ataasiakkaat nakkutilliisoqarpata taakkununnga nalunaarutigisassagai. Timikkut pissaanermik atuinermik nalunaarsuisarnermi nalunaarutiginnittarnermilu periaaseq erseqqinnerusoq pissaanermik atuisarneq pillugu inatsimmi §§-tigut 20-kkut aamma 22-kkut aalajangersarneqarpoq. Taakkunanga ilaatigut er-serpoq meeqqap pisoq pillugu nassuiaamminik nammineq saqqummiussinissaq pisinnaatitaaffigaa, tak. § 21, imm. 2 aamma § 22, imm 3, kiisalu nalunaarutiginninneq ulloq unnuarlu paaqqinniffiup ullut pingasut qaangiutsinnagit nassutissagaa, tak. § 20, imm. 4 aamma § 22, imm. 2.

PITU-p misissuineq sioqqullugu oqaatigaa paaqqinniffik immikkoortortaqaqarfimmi Tasiilamiittumi 2017-imi pissaanermik atuisoqarsimanera pillugu paasisuttisanik peqanngitsoq. Pissaanermik atuisarneq eqqarsaatigalugu paaqqinniffiup iluani tunaartarisassat assilinerat aammattaaq tiguara, tassanilu ilaatigut makku oqaatigineqarput:

“Pissaanermik/nukinnik atuisoqartariaqarsimappat piaartumik sillisimasuusoq ilisimatinneqassaaq. Sillimasuusup (bagvagtip) ulluinnarni aqutsisoq ilisimatissavaa nalunaaquttallu akunneri 24-it qaangiutsinnagit immersugassaq nalunaruteqartussaataaneq malillugu immersorneqarsimassooq. Immersorneqartoq Pisortamut ingerlateqqinneqassooq ullullu pingasut qaangiutsinnagit immersorneqartoq kommuninut, Naalakkersuisunut aammalu meeqqamut akisussaasumut nalunaarutigineqassammata.”

Pisortaqtigiit misissuinermi oqaatigaat Tasiilami immikkoortorta qarfimmi pissaanermik atuiffiusunik pisoqartarsimanngitsoq, tassami meeqqat immikkoortorta qarfimmi najugaqartut sakkortuuliortartuunngimmata tamanna pisariaqartinneqanngimmat.

Sulisut ilaat pingasut misissuiartortunit misissuinermi ataasiakkaarlugit aammattaaq oqaloqatigineqarput. Sulisut taakkua ilaasa marluk tamarmik immikkut 2018-imi martsimi pisoq pissaanermik atuinertalik marluullutik akuuffigisimasartik nassuiaallutik oqaluttuaraat. Pisoq taanna nalunaarutigineqarsimanngilaq. Sulisut pingajuata pisoq alla pissaanermik atuinertalik ukiup ataatsip missaata matuma sionatigut pisimasoq oqaluttuaraa, taannalu aamma nalunaarutigineqarsimanngilaq. Sulisut nassuiaatitut oqaatigaat pisunik allanik pissaanermik atuinertalinnik ilisimasaqaratik.

Nassuiaatit taakku misissuiartortut pisortaqtigiinnut kingusinnerusukkut saqqummiuppaat, taakkualu oqaatigaat pisut taakku ilisimasaqarfiginagit. Immikkoortorta qarfik allattaaveqarpoq sulisut immikkut ittunik pisoqarsimatillugu allattuiffissaannik. Taanna tassaavoq pisortaqtigiit immikkoortorta qarfimmi sunik pisoqarneranik malinnaaviginneriaasiat.

PITU e-mailitigut 13. juni 2018-imeersutigut allappoq:

“Misissuinerup ingerlanerani paasineqartut pissaanermut atuisimanermut tunngasut suliassatut pingaarutilittut tiguagut. Sulisut ilisimatitsisussaataanerit ingerlaannaq eqqartorneqaqqipput. Misissuinerup aqaguani erngertumik eqqartueqatigiinnerit ingerlaqqipput, nalunaartussaataaneq pillugu sulisut ilisimasariaqagaat aamma iliuusissaat ersarissut pinngitsooratik malittariaqarneri erseqqissaassutigineqarlutik. Tasiilami aqutsisoq nutaajuvoq, taamaammat siona pisimasunut ilisimasai killeqarlutik. Ersarissaatit ilagaat perorsaanermi suliffeqarfittut pingaartitatta ersarittuarnissaa meeqqap sumiiffianik naapillugu, akuersaarnermik aallaaveqarluni perorsaaneq. Ataatsimiinnerni inatsisip qaqqinneqartuarnissaa iliuusissallu ersarissut pio-reersut eqqartorneqartuarnissaat minnerpaamik piumasarineqarluni.”

Pisuni marlunni taakkunani pissaanermik atuinermik nalunaarutiginnittoqartar-simannginnera isorisarialittut isigaara. Inassuteqaatigaara pisut pissaanermik atuisoqarfiusut tamarmik pissaanermik atuisarneq pillugu inatsimmi §§-it 19-i-mit 22-mut tunngavigalugit siunissami nalunaarutigineqartarnissaat PITU-p qulakkiissagaa.

7. Pissaanermik atuisarneq pillugu inatsisip sulisunut tunniunneqar-tarnera

Pissaanermik atuisarneq pillugu inatsimmi § 29-kkut aalajangersarneqarpoq i-natsit taanna ulloq unnuarlu paaqqinniffinni inatsimmi pineqartunut ilaatinne-qartuni tamani sulisunut tamanut tunniunneqartassasoq, sulisullu inatsimmik tigusaqarnertik ulloq unnuarlu paaqqinniffimmut uppersarsarlugu atsiortinne-qartassasut.

Immikkoortortaqarfimmi Tasiilamiittumi pissaanermik atuisarneq pillugu im-mikkoortortaqarfimmi tunaartarisassat PITU-p misissuineq sioqqullugu uannut nassiuppai. Tunaartarisassanit taakkunannga ilaatigut erserpoq sulisut nutaat tamarmik inatsisip assilineranik tunineqartassasut, inatsisillu imarisaa paasisi-mallugu uppersarsaallutik atsiortinneqartassasut.

Pisortaqatigiit misissuinermi nassuiaatitut oqaatigaat immikkoortortaqarfik Ta-siilamiittoq allaffimmi mappiuteqartoq pissaanermik atuisarneq pillugu inatsim-mik imaqartumik, taannalu sulisut qupperarsinnaagaat. Pisortaqatigiit nassui-aatitut aammattaaq oqaatigaat sulisut tamarmik immikkut inatsimmik tunine-qartartut, inatsimmillu tunineqarsimanertik uppersarsarlugu atsiortussaasut.

Sulisut ilaata misissuiartortunut nassuiaatitut oqaatigaa pissaanermik atuisar-neq pillugu inatsimmik tunineqarsimanani. Sulisut marluk misissuiartortunit o-qaloqatigineqartut tamarmik immikkut nassuiaatitut oqaatigaat inatsimmik tu-nineqarsimallutik.

PITU e-mailikkut 13. juni 2018-imeersutigut ilisimatitsivoq pissaanermik atui-sarneq pillugu inatsisip sulisunut nutaanut taartaasunullu tunniunneqartan-nginnera kukkunerusimassasoq.

Paasissutissiineq tusaatissatut tiguara.

8. Meeqqat angajoqqaallu pissaanermik atuisarneq pillugu inatsimmik ilisimatinneqartarnerat

Pissaanermik atuisarneq pillugu inatsimmi § 27-kkut aalajangersarneqarpoq meeqqat inissinneqarsimasut angajoqqaatullu oqartussaassuseqarnermik tiggumiaqartut inatsimmi immikkoortumi II-mi (§§-ini 4-mit 29-mut) malittarisassanik ilisimatinneqarnissaat ulloq unnuarlu paaqqinniffiup qulakkiissagaa, matumani tullerinneri malillugit kommunalbestyrelsimut aamma Isumaginninnermi Naammagittaalliuteqartarfimmut §§-it 24 aamma 26 tunngavigalugit naammagittaalliornissamut periarfissaqarnera ilanngullugu eqqarsaatigalugu.

Inatsimmi § 27 piareersarlugu sulianit erserpoq meeqqap angajoqqaatullu oqartussaassuseqartup sunik pisinnaatitaaffeqarnerminnik ilisimasaqarnissaat kiisalu ulloq unnuarlu paaqqinniffimmi sulisut meeraq eqqarsaatigalugu pissaanermik atuinermi qanoq iliuuseqartarnissaat aalajangersakkap taassuma qulakkiissagaa.

PITU-mi aqutsinermi pisortaagallartup misissuineri oqaatigaa angajoqqaat pissaanermik atuisarneq pillugu inatsimmi malittarisassanik kommunip ataatsimeeqatigineqarnerani ilisimatinneqarsimasut. Meeqqat sunik pisinnaatitaaffeqarnerminnik aamma ilisimatinneqarsimapput, pissaanermillu atuisarneq pillugu inatsimmi meeqqat eqqarsaatigalugit killissat suut atuunnersut aamma ilisimallugu. Meeqqalli pissaanermik atuisarneq pillugu inatsimmi naammagittaalliornissamut periarfissaq pillugu malittarisassanik ilisimatinneqarsimanersut pisortaqtigiit nalornissutigaat.

PITU e-mailikkut 13. juni 2018-imeersutigut paasissutissiivoq malittarisassat pillugit meeqqat ilisimatissimallugit, siunissamilu meeqqanut ilisimatitsisarnepup qaqqinneqallattaarnissaa allallugu.

Paasissutissiineq tusaatissatut tiguara.

9. Namminerisamik ineeraqarsinnaaneq

Meeqqanik ulloq unnuarlu paaqqinniffik meeraq namminerisamik ineeraqartussanngorlugu aqqissugaassaaq. Tamanna meeqqanik ulloq unnuarlu paaqqinniffinnik pilersitsineq ingerlatsinerlu pillugit Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaanni nr. 19-imi, 24. november 2017-imeersumi (matuma kingornatigut ulloq unnuarlu paaqqinniffiit pillugit nalunaarummik taaneqartartussami) § 7, imm. 1-ikkut aalajangersarneqarpoq. § 7-imi aalajangersakkami ilaatigut suliffeqarfiit imminnut pigisut pineqartunut ilaatinneqarput, tak. § 1, imm. 1, nr. 3.

Immikkoortortaqarfimmi pisortaagallartup misissuinermi oqaatigaa meeqqanut sisamanut marlunnik sinittarfeqartoq, taamaalillutillu qatanngutigiiit marluusut ineeqqami ataatsimi sinittartut.

Immikkoortortaqarfimmi pisortaagallartup oqaatigaa paaqqinniffiup ulloq unnuarlu paaqqinniffiit pillugit nalunaarummi pineqartunut ilaanera PITU-p eqqumaffigigaa, immikkoortortaqarfiullu Tasiilamiittup ulloq unnuarlu paaqqinniffiit pillugit nalunaarummi § 7, imm. 1 eqqortinngikkaa.

Aqutsinermi pisortaagallartup e-mail 22. marts 2018-imeersoq PITU-p immikkoortortaqarfimmi Nuummiittumi 6. marts 2018-imi misissuinermut uiggiullugu uannut nassiussimasaa aamma innersuussutigaa. PITU-p e-mailimi tassani ilaatigut oqaatigaa paaqqinniffik ulloq unnuarlu paaqqinniffiit pillugit nalunaarutip suliarineqarneranut atatillugu peqataatinneqarsimanngitsoq, paaqqinniffiullu taamani Isumaginninnermut, Ilaqutariinnut, Naligiissitaanermut Inatsisinnillu Atuutsitsinermut Naalakkersuisoq ulloq unnuarlu paaqqinniffiit pillugit nalunaarummi § 7, imm. 1-ip kingunerisassai pillugit ataatsimeeqatigeqqammeraa. Paaqqinniffiup kingunerisassat taakku pillugit ilaatigut makku oqaatigai:

“Tamanna “Peqatigiiffik Isumassortit”-p nutaap ilaasortaanut ulloq unnuarlu paaqqinniffinnut imminnut pigisunut tallimaasunut isumaqarpoq tamatta meeqqat katillugit 15-it anisittariaqarivut. Isumaginninnermut Naalakkersuisuusimasumut apeqqutigisavut ukuupput:

Sumummi pissappat?
Paaqqinniffinnut sorlernut innissinneqassappat?
Paaqqinniffipassuarnik nutaanik sanaartortoqassava?
Kina akiliissava?

(Ullumikkuinnarluunniit peqatigiiffimmik pilersitsiniarluta sulinitsinni kommuninit assigiinngitsunit tamatta immikkut saaffiginneqarpugut inissaqartitsinersugut paasiniaasunit.)

Tamanna meeqqat eqqarsaatigalugit inuttut ajorluinnartussaavoq, tassami meeqqat naalliuteqareeqimmata, meeqqanillu allanik ineqateqarnermik toqqissisimanermik misigisarmata. Meeraatitta ilarpassui qulit inorlugit ukioqarput.

Nalunngilarput allat tamarmik – aamma Namminersorlutik Oqartussat paaqqinniffiutaat – ineqartissinnaasatik sinnerlugit ulikkaaqareersut.

Isumaginninnikkut kingunerlorujussuartaussaavoq, tamannalu inuiaqatigiit akissaqartingilaat – tassalu uagut oqariartuuterput.

[...]

Nalunaarutip Danmarkimi pissutsit maliinnarnagit inuiaqatigiit ajornartorsiutaanni pissusiviusunut naleqqussarneqarnissaa peqatigiiffimmi ilungersorluta suliniutigaarput. Inissaaleqinerujussuaqareerpoq. Kalaallillu Nunaanni ilaqtariit meerartallit amerlanerpaartaat akunnattunik isertitalit arlalinnik meerartaqarunik meerartamik tamarmik immikkut ineqartinneqarnissaannut periarfissaqanngilluinnarput.

Tamatumunnga peqatigitillugu aamma apeqqutaavoq meeqqat eqqugaasut inooqataanisartik qanoq iliorlutik ilinniarsinnaaneraat. Aap, nalunaarut eqqarsaatigilluagaavallaanngitsaq pillugu apeqqutissarpassuaqarpugut.” (Atorfeqarfimmi nutsigaavoq)

Immikkoortortaqarfimmik Tasiilamiittumik misissuinermi najugaqartut pingasut ataasiakkaarlugit misissuiartortunit oqaloqatigineqarput. Oqaloqatigiinnerni taakkunani najugaqartut oqaatigaat ineeqqani marlukkaarlutik ineqarnertik nuannarigitsik. Najugaqartut marluk aammattaq oqaatigaat namminerisaminnik ineqarnissartik pileriginngikkitsik, pingajuatali oqaatigalugu namminerisaminnik ineqararusussinnaalluarluni.

Isumaqarpunga PITU-p immikkoortortaqarfiata Tasiilamiittup meeqqat tamarmik immikkut namminerisaminnik ineqartinnagit aaqqissuunneqarnera ulloq unnuarlu paaqqinniffiit pillugit nalunaarummi § 7, imm. 1-imut naapertuuttuunngitsoq.

Ulloq unnuarlu paaqqinniffiit pillugit nalunaarummi § 7, imm. 1-imi aalajangersakkap kingunerisinnaasai eqqarsaatigalugit malugaara PITU-p Isumaginninnermut, Ilaqtariinnut, Naligiissitaanermut Inatsisinillu Atuutsitsinermut Naalakkersuisuusimasoq, ulloq unnuarlu paaqqinnittarfiit pillugit nalunaarummik maanna atuuttumik atuutsitsilersuusooq 2018-imi martsimi tamanna pillugu ataatsimeeqatigisimagaa.

Tamatumunnga atatillugu oqaatigaara ulloq unnuarlu paaqqinniffinni meeqqat namminerisaminnik ineqassanerat imaluunniit qatanngutiminnik ataatsimik ar-

lalinnilluunniit imaluunniit najugaqartunik allanik ineqateqarnissaat pillugu mallittarisassanik ilusilersuineq ilaatigut isumaginninnermik suliaqarnikkut isumaliutersuutunik tunngaveqartoq aallaavittut ilimagisariaqartoq. Uanga Ombudsmanditut suliassara tassaavoq oqartussaasut il.il. inatsiseqartitsineq atuuttoq aamma ingerlatsinermi ileqqorissaarneq unioqqutillugit iliuuseqarnersut misissussallugu. Kisianni soorlu nalunaarummi aalajangersakkat naleqquttuunerannik isummerfiginninneq Ombudsmandip sulinerata avataaniippoq. Tassani aamma ilaapput uanga Ombudsmanditut isumaginninnermi sulianik immikkut ilisimasaqartunik sulisoqannginnera.

10. Meeqqat sinittarfiisa pisataqarpiannginnerat

Misissuiartortut immikkoortortaqaarfiup initai misissuinnermi misissorpaat.

Misissuiartortut isumaqarput torsuusaq inilu nuannersutut angerlarsimaffippalaartutullu aqqissugaasut, meeqqalli sinittarfii marluk pisataqanngingajattut aqqisuunneqarsimasut, tassami sinittarfinni tamani taamaallaat quleriinnik sinniffeqarlunilu sikaaveqarmat, aappaanilu aamma amusariaaraqarluni. Taakkua saniatigut karsit arlallit pinngussanik imallit taakkunaniipput. Misissuiartortut naliliipput sinittarfiit – titartakkat ataasiakkat iikkami nivingasut sinittarfiullu aappaata matuani plakati nivingasoq eqqaassanngikkaanni – kinaassuseqarparaartuungitsut.

PITU-mi pisortaqatigiit misissuinnermi nassuiaatitut oqaatigaat sinittarfinni siusinnerusukkut nerriveqarlunilu issiaveqarsimagaluartoq, najugaqartulli ilaasa taakku "sakkutut" atortarsimammatigit peerneqarsimasut. Qulleqarsimaga-lu arput plakateqarlutillu, qulliilli aserorneqarsimapput plakatillu iikkaniit nut-sullugit piiarneqarsimallutik.

PITU e-mailikkut 13. juni 2018-imeersutigut paasissutissiivoq misissuereernerup kinguninngua paaqqinnittarfiup meeqqat atisaat, pinnguaat, atuagaataat assigisaallu sikaavinniit saqqummersimagaat, aamma paaqqinnittarfiup assit, natersuit qulliillu meeqqanut tulluartut Nuummit tikisissimagaat, maannalu ikkussuutereersimagaat.

Paasissutissiineq tusaatissatut tiguara.

11. Illumi malittarisassanik meeqqanut angajoqqaanullu tunniussisarneq

PITU-mi malittarisassat naqitanngortinneqarnerat misissuineq sioqqullugu tiguara.

Pisortaqatigiit misissuinermit oqaatigaat illumi malittarisassat meeqqanut angajoqqaanulluunniit tunniunneqarsimanngitsut, meeqqalli illumi malittarisassat nalunngikkaat.

“Isumaginninnermik suliassaqarfimmi pissaanermik atuineq pillugu Inatsisartut inatsisaannut ilitsersuut – immikkoortoq II meeqqanut tunngasoq”-mi taamani Ilaqutariinnermut Inatsisinillu Atuutsitsinnermut Naalakkersuisoqarfiusup november 2013-imi suliarisaani imm. 16-imi ilaatigut makku oqaatigineqarput:

“Paaqqinniffinni najugaqarfigisaniluunniit pitsaasunik allanngoaqattaanngitsunillu atugaqarnissaq qulakkeerniarlugu suliffimmi aaqquussisoqartariaqarpoq malittarisassartalimmik ulluinnarni malinneqartussanik. Inuit arlallit illumi ataatsimi najugaqatigiillutillu sulissa-gaangata inini ataatsimoorfinni paaqqinniffimmilu imaluunniit najugaqarfigisaq tamaat a-taasiusutut isigalugu akuerineqarsinnaasunik malittarisassaqaarnissaq pisariaqarsinnaasarpog sumiiffiit suliassaminnik atuuffimminnillu pitsaanerpaamik suliaqarsinnaanissaat qulakkeerumallugu.

[...]

Suliffimmi malittarisassat inunnit malittarisassanik malinnittussaasutut naatsorsuutigineqartunit ilisimaneqartussaapput, taamaattumik malittarisassat allassimasariaqarput aammalu meeqqamut inuusuttumulluunniit kiisalu angajoqqaatut oqartussaassusilimmut inis-sineqarnerup aallartinnerani aammalu malittarisassat allanngortinneqaraangata, tunni-unneqartassallutik.

[...]

Suliffimmi malittarisassanut ilaasinnaapput eqqiluisaarnermut malitassat minnerpaaffis-saat, pujortartarnermut malittarisassat, mobiltelefonip atorneqarnissaanut malittarisassat, meeqqat inuusuttullu qaqugu innarnissaat, inigisani qaqugu eqqissisoqarsimanissaa kiisa-lu piffissat neriffissat, fjernsynerfissat, qarasaasiamik atuinissat pillugit malittarisassat, qaqugu pulaartoqarsinnaanerit aammalu allattukkat avataasigut pisussanut inissiiffiup malittarisassai.”

PITU e-mailikkut 13. juni 2018-imeersutigut paasissutissiivoq illumi malittari-sassat meeqqanut angajoqqaanullu tunniunneqartut.

Paasissutissiineq tusaatissatut tiguara.

12. Kommunit iliuusissanut pilersaarutaat

Meeraq angerlarsimaffiup avataanut inissinneqassasoq aalajangiisoqannginnerani meeqqamut iliuusissanut pilersaarut allaganngortitaq kommunip suliarisavaa, kommunillu iliuusissanut pilersaarutip ilai pisariaqartut inissiivimmut tunniutissavai, iliuusissanullu pilersaarutip ukiumut ikinnerpaamik ataasiarluni nutarterneqartarnissaa qulakkiissallugu. Tamakku meeqqat tapersorsorneqarnissaat pillugu Inatsisartut inatsisaanni nr. 20-mi, 26. juni 2017-imeersumi § 46, imm. 1, nr. 2-kkut, § 46, imm. 5-ikkut aamma § 47, imm. 1-ikkut aalajangersarneqarput.

Misissuineq sioqqullugu kommunimiit meeqqanut iliuusissanut pilersaarutit PITU-mut tunniunneqarsimasut allattorsimaffiat tiguakka. Allattorsimaffimmi takuneqarsinnaavoq PITU-p Tasiilami immikkoortortaarfiani najugaqartunut iliuusissanut pilersaarutit nutartikkat pigineqanngitsut.

Kommuni akisussaasuusooq tamassumunnga ilisimatippara.

PITU-mi pisortaqatigiit misissuinermi oqaatigaat meeqqanut iliuusissanut pilersaarutit nutartikkat kommuni akisussaasuusooq akuttunngitsumik nukingisaartarsimagaluarlugu.

Misissuinerup kingorna PITU e-mailikkut 13. juni 2018-imeersutigut paasisstissiivoq kommuni paaqqinniffillu meeqqanut iliuusissanut pilersaarutininik nutarterileruttortut.

Paasisstissiineq tusaatissatut tiguara.

13. Malitseqartitsiviginnineq

PITU qinnuigaara immikkoortortaarfimmi sulisut, najugaqartut ilaqutaasullu nalunaarusiamik matuminnga ilisimateqqullugit.

Isumaginninnermut Inatsisinillu Atuutsitsinnermut Naalakkersuisoqarfimmut nalunaarusiap assilinera ilisimatitsissutitut nassippara.

PITU-p immikkoortortaqarfiani Tasiilamiittumi misissuina matumuuna naam-
massisutut isigaara.

Nalunaarusiaq manna Ombudsmandip nittartagaanut www.ombudsmand.gl-i-
mut 2018-imilu ukiormoortumik nalunaarusiannut ilanngunneqarumaarpoq.

Ombudsmandi
sinnerlugu inuulluaqqusillunga

Kim Blokbo
Inatsisilerinermi pisortaq